

הכלב בלק עוד לא היה בחיים, והיראים פחדו מפני מזרקי הגויים הערלים בבוא

הפאות אסריו צדק

מאת עמוס קינן

מרת ראווע עליה השלום אשר היה חד מן ראשים של הי אספיטאלפארשסאנד שלנו אשר בקי"ק פרי דמי (פרנקפורט דמיין) יבנה עיר אלקים וגם פוי"ם של קהלת יראים עדת ישורון אשר נטה שכמו לסבול עול של תורה באהבה אין ותיקר ותיקן הרבה טובות בית החולים שלנו פועל צדק וזוכר אמת בלבבו שמו הטוב יזכר לנצח ולברכה. נפטר ביום ג' כ"א לחודש אלול שנת תרע"ג לפ"ק.

★ ★ ★

ק"קים שה אמריקה

אולם באשר עלה היטלר לשלטון, נסתתמו מקורות ההכנסה. אמר לו מיהוה שגם באמריקה יש יהודים ולהם כסף. הזמין הד"ר את ספרי הטלפון של ניו יורק, פיטסבורג, פילדלפיה ושאר ק"קים של אמריקה, העתיק מהם את כל השמות היהודיים ושלח להם מכתבים חוזרים, עד שכעבור כמה שנים התחילו להגיע כספי התרומות ובית החולים ניצל. וכדאי היה, שכן זהו בית החולים הראשון והיחיד המטפל במחלות מידבקות חמורות.

מה הוא אוהב הד"ר, מחוץ להטלת אימה? אוהב הוא לכרות את ערלותיהם של רכים גולדים, מלאכה שהיא כידוע מצוה גדולה. ביום בו מצליח הד"ר לכרות שלוש ערלות, הוא מסוגל לסלוח על כל פשע ועל כל עבירה. ואין כיום הזה לבקש ממנו טובה.

חוץ מהתענוג הזה, יש לו עוד כמה הנאות קטנות. האחת מהן לטייל ביום השבת בין המיטות, ולכל חולה החובש כיפה להעניק סוכריה. לאחיות הוא נהנה לקרוא מפרשת השבוע ולא לתת להן לצאת בערבים, ואחת ההנאות הגדולות היא להתפלל עם מי שכוחו כרגליו בבית הכנסת הקטן. על דלת אותו בית הכנסת פתק מאלף: "שתים עשרה הכסאות הקדשו הקדש גמור רק עבור הבית הכנסת ואסור למעול בהקדש ולהוציא אותם מחוץ לבית הכנסת."

★ ★ ★

זכרון עולם

אחות אחת באה מגרמניה לעבוד בבית החולים, הא"ת חות זלמה מאירי. מעולם לא נישאה לאיש, וליוותה את הד"ר עשרות בשנים בעבודה מסורה. אף הד"ר לא נשא לו אשה ולא הקים לו משפחה. רק לפני שנים מספר, משתט כוחו, לקח לו עוזרת. וכדי שלא תהיה אשה זרה מצויה בקרבנותו, נשא לו את האחיות זלמה לאשה.

על הקירות, מעל לכל מטה, לוחות שיש, שמות הנרבי"ם, נים, ערות לקהילות ישראל שהקימו בתי החולים בירושלים. מנצא והאמבורג ואמסטרדם ווירצבורג, והנה גם כתובת חדשה, מירושלים:

לזכרון עולם הקדש מר יהודה ינובסקי ז"ל שנספה ביום העברה במלון המלך דוד, ביום כ"ג תמוז תש"ו.

★ ★ ★

האיש שדא הפריע

בשנים וחמש השנים האחרונות לא הספיק ללמוד עברית. אבל הוא נראה כה בריא ומאושר, ומי יודע אם לא יספיק ללמוד. מיהוה מציג אותי ואומר שאני כותב כטגון סטירי.

"עלי מותר לך לכתוב סטירות", הוא אומר. אני שואל אותו אם הוא יכול לומר לי משהו על עבודתו. הוא מהרהר ועונה: "דבר אחד אוכל לומר — מעולם לא הפרעתי לאיש לעבוד".

הכל יש לו משלו. הוא לא מאמין לחלבונים, על כן הקים לו רפת בחצר. הוא לא מאמין לחברת החשמל, על כן הקים לו תחנת כוח. הוא לא מאמין לחברת המים, על כן יש לו בריכות אגירה למים, ובהן רורבה לארבעה חדשים, לחולים בלבד. אפילו בית החולים משלו הקים, כי אינו מאמין לרופ"אים.

מה אנו מאחלים לו? שיספיק לענות על כל אלפי מכתבי הברכה שקיבל. עבודה לשלושים שנה, לפחות.

זאת לתעודה האיש החשוב ר' אשר וזגות החשובה מרת שרה אדלער מקי"ק קיטציונגטן פתחו שנרי צדק והביאו נדבה לבית החולים ובשכר זה הרופא לכל תחלואים ומרחם כאב על בניו הוא יגן על צאצאיהם הנאהבים על בנס אברהם ועל בתם מרים זרע אמונים ויפרש עלינו סוכת שלומים בשנת זנתתי שלום בארץ לפ"ק

★ ★ ★

לפני הכרב המשוגע

בדירה הקטנה בקומה הראשונה בבית הישן ההדור, בן שלוש הקומות, יושב לו השיש, בן התשעים. פניו יפים ואדמוניים, פני ישיש בריא, עיניו מחייכות במצבירות מרומם. לפניו ערימה עצומה של מכתבים, ועוד אחד ועוד זרת אחת קוראים אותם לפניו בקול רם, ומכתבים מפיו את התשובות. זהו ד"ר ולך, מייסדו ומנהלו של בית החולים שערי צדק, ורופאה של ירושלים בששים וחמש השנים האחרונות.

כאשר בא הרופא הצעיר בן העשרים וחמש ירושלימה, עוד לא היה הכלב בלק בחיים, וכאשר התרוצץ אותו כלב בסימ"טאות מאה-שערים ועל עורו הכתובת "כלב משוגע", כבר עמד במבואות העיר בכל תפארתו בית החולים. עד שבא הד"ר לא היה בירושלים בית החולים יהודי. היו בתי החולים של המיסיון, ואחינו בני ישראל החרדים חששו למסור את גופם בידי זרים, בשל הקשר בין הגוף והנפש. שעל כן התעוררה החברה למען ציון, שהוקמה בגרמניה, ושלחה הנה את הרופא הצעיר, שזה עתה סיים את חוק לימודיו באוניברסיטה של וירצבורג.

הוא בא הנה, חדור אמונה דתית קיצונית ובעל יצר פעולה עצום והרגשת שליחות אמתית של רופא. והסתער על סימטאות העיר הישנה. קודם כל פתח מרפאה בעיר העתיקה, וממנה היה מונק ביום ובלילה אל בתי היראים עם מזרק ביה, נכון להגיש עזרה לכל. תוך זמן קצר רכש את אמונם וחיבתם של הכל, ושם קורא לו, "דער לויפער" כלומר "הרק".

★ ★ ★

"איין באום" הנוצרי

במנין לנו שהגיש עזרה לכל? מעשה שהיה בתנוכה, ומעל לכל מיטות החולים הודלקו התנוכיות, ורק חולה אחד שכב לו עצוב. וכאשר שאל אותו הד"ר מדוע הוא עצוב, ענה כי הנו נוצרי.

"ביטע שנעל איין באום!" כלומר "מהרו והביאו עץ אשוח!" שאג הד"ר, האדוק מל אדוק בדת משה וישראל. המרפאה הקטנה לא הספיקה לצרכי העיר, ולרופא היו אדיאות מודרניות על תברואה ציבורית. ויום אחד חזר לגרמניה, שם חיזר על פתחי הקהילות הקדושות, עד שחזר ובידו כסוף מספיק להקמת בית החולים, הגדול והחדש ביותר בכל האיזור בימים ההם. בשנת 1902 עמד על תילו הבנין החדש.

לפי החווה שבין ד"ר ולך והקבלן, הוסכם שהבניה תימשך חמש שנים. אך הקבלן גמר את מלאכתו בשלוש שנים, והתעקש לקבל שכר רק בעד שלוש שנים. ואילו הד"ר הת עקש לשלם בעד חמש. והענין נמטר לדון תורה, ושני ה" ניצלים זכו בו, והד"ר שילם בעד חמש שנים וסכום הפרש נמטר לאחת מקרנות העזרה לנוקמים.

★ ★ ★

"הנה זרך המשוגע"

ד"ר ולך הוא מהצדיקים המטילים אימה על כל סביב"ם, כמו כל האידיאליסטים המסורים לדבר אחד. חמיי שים שנה הטיל את חתימו על כל מי שבא במחיצתו, חוץ

הם, בסרם היו מעבודות, לא נרתע מטעימת פרשם של החולים כדי לקבוע אם אמנם טיפוס הוא או סתם דבר, ומעולם לא שלטה בו מחלה.

ואוי לו למי שנתפס בהתרשלות, או בחילול שבת. פעם אחת נרדם סניטר על משמרתו, והד"ר ועוזריו עקרו אותו אל שולחן הניתוח, ואך בדרך נס לא ניתחו אותו, אלא שח"ררוהו לאחר יום.

לזכר עולם יהיה צדיק. ברן יזכר לטוב נשמת איש רב פעלים צדיק תמים החבר ר' מנחם בן החבר ר' יהודא עטנינגוויצן ז"ל ושם אמו

עתונות מספר הנועליים

איש אינו אוהב נעל צרה מדי, הלוחצת על היבלות. אולם גם נעל גדולה מדי יכולה להציק — נכנסים בה אבנים וגרגירי חול. כך גם כך נאלץ האדם לצלוע. החודש גילו כמה עתונים במדינה כי חוכמה עתיקה זו אינה נכונה רק לגבי נעליים. בהתלהבות הראשונה של מטר השי" לומים ניצלו עתונים אלה את מעמדם ה" מיוחס כדי להזמין ללא חשבון מכונות גדר לות וחדישות מכספי השילומים. מאחר שי

היא גייסה את מיטב הכשרונות. ביניהם היה גם הכשרון שניסח מכתב ל"חברים יקרים", שפתח במשפטים הבאים: "זה כמה חדשים שהנכם נמצאים תחת טרור ואיום של חבורת אנשים אשר מינו את עצמם ל"מוכתרים" והתאגדו עם הק"ו מוניסטים — הבוגדים השפלים ביותר ה" נמצאים בתוכנו, אשר מוכנים למכור את היקר לנו לשטן, אף בימים האחרונים, ט" סכנת השמד אימה על עם ישראל במולדתו, העזיה לבוצת בוגדים זו... להודות עם נאצר המצרי נגד העם העברי היושב ב" ציון...". אחרי שנקבע הקשר האלחוטי הישר בין

בשבוע שעבר, עלידי גאון אלמוני שחיבר כרוז לעובדי הדואר. בדואר שולט שר דמי. אולם בין עובדי הדואר שלטת מפא"י, שלטונה כה מוחלט עד שכל שאר המפלגות — מחרות והצ"כ ועד למק"י ולדתיים — החליטו להתאחד בטיעה אחת, לקראת הבחירות לועד העוב"ד. אף גם במאוחד, היה כוחם זעיר. **סוכן נאצר.** מפא"י התיחסה לאיום ה" מפלגות המאוחדות ברצינות. מאחר שכמה ממוסדות מגנזון החושש, כולל שרות ה" האונה הבלתי-חוקית לטלפונים, מסוננים בחשאי לדואר, היה זה מאבק חשוב בעיניה.